שמע מינה מדרבי עקיבא תלת שמע מינה

שאין ביעור חמץ אלא שריפה ושמע מינה 🕫

יהבערה לחלק יצאת ושמע מינה לא אמרינן הואיל והותרה הבערה לצורך הותרה גמי

שלא לצורך: ת"ר ישבעת ימים שאור לא

ימצא בבתיכם מה ת"ל והלא כבר נאמר ילא

יראה לך שאור [ולא יראה לך יחמץ] בכל גבולך לפי שנא' לא יראה לך שאור יישלך

אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל

גבוה "יכול יממין ויקבל פקדונות מן הנכרי ת"ל

לא ימצא אין לי אלא בנכרי שלא כיבשתו ואין

. שרוי עמך בחצר נכרי שכיבשתו ושרוי עמך

בחצר מנין ת"ל לא ימצא בבתיכם אין לי אלא

שבבתיכם בבורות בשיחין ובמערות מנין

ת"ל בכל גבולך ועדיין אני אומר בבתים עובר משום בל יראה ובל ימצא ובל יממין

ובל יקבל פקדונות מן הנכרי בגבולין שלך

אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים

ושל גבוה מניין ליָתן את האמור של זה בזה

ושל זה בזה ת"ל שאור שאור לגזרה שוה

נאמר שאור בבתים שאור לא ימצא

בבתיכם ונאמר שאור בגבולין לא יראה לך

שאור מה שאור האמור בבתים עובר משום

בל יראה ובל ימצא ובל יממין ובל יקבל

פקדונות מן הנכרי' אף שאור האמור בגבולין

עובר משום בל יראה ובל ימצא ובל ישמין

ובל יקבל פקדונות מן הנכרי' ומה שאור האמור בגבולין שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה אף שאור

האמור בבתים שלך אי אתה רואה אבל

אתה רואה של אחרים ושל גבוה: אמר מר

אין לי אלא בנכרי שלא כיבשתו ואין שרוי

עמר בחצר נכרי שכיבשתו ושרוי עמך

בחצר מנין ת"ל לא ימצא כלפי סלייא אמר

אביי איפוד רבא אמר לעולם לא תיפוך

וארישא קאי שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה אין לי אלא

בנכרי שלא כיבשתו ואין שרוי עמך בחצר

נכרי שכיבשתו ושרוי עמך בחצר מנין ת"ל

לא ימצא והאי תנא מיהדר אהיתירא ונסיב

תמורה לד.], ב) [שבת ע. וש"נ], ג) [נ"י ומהר"ם

ע"שן, ד) ולקמן כג. כט.ן,

כמו שהאליה הפוך מן

שבועות מד. סד"ה שומר], ז) [לקמן כט: וש"נ], 1) [לקמן לט: וש"נ],

ה) [שמות כ], ט) בס"א:

ה) נשמות כן, ש) בס"ח. בגבולך, י) נ"א כדי [או: בכליס], כ) בס"א: ומטילין

גליון הש"ם

היה אסור ביו"ט. עיין ביצה דף כ"ג ע"ל תוס' ד"ה על גבי חרס:

גמ' משום שנאמר לדי תרי זימני. עי' בריטב"ל קדושין כא ד"ה ביובל: תום' ד"ה לחלק וכו' לא

הראש כו'], ו) [עי'

בו א מיי׳ פ״א מהלכות חמץ ומלה הלכה ב יפ"ד הלכה א ב סמג לאוין

: טט טוש"ע או"ח סי תמ סעיף

תורה אור השלם ו. שבעת ימים שאר לא יִּמְצֵא בְּבָּעוֹלְטָים שְאוּ לא יִמְצֵא בְּבָתִיכֶם כִּי כְּל אבל מַחְמֶצֶת וְנְבְרְתָה זְּנֶפֶשׁ הַהָּוֹא מֵעֲדָת שְׂרָאֵל בַּגַּר וּבְאָזְרְח זְאָרְץ: שמות יב יט מצות יַאָבֶל אַת מצות יַאָבֶל אַת הנפש ָהָאָרֶץ: 2. פַּבּחוּר בַּאָּבֶּר בֵּחוּ שִׁבְעַת הַיְּמִים וְלֹא יַרְאֶה לְךְּ חָמֵץ וְלֹא יַרְאֶה לְךְּ שְׂאֹר בְּכָל וְּגָלֶךְ:

רבינו חננאל אמר רבא ש"מ מדר"ע אני.. יבא ס כי כיייי כ תלת, ש״מ אין ביעור חמץ אלא שרפה, דאי ס״ד בלא שרפה ישביתהו אפילו ביו״ט שלא בשרפה. ושמעינן מינה הבערה לחלק יצתה, דאי ס״ד כמ״ד ללאו יצאת תיתי עשה דהשבתת חמץ לידחי לאו דהבערה. וש"מ לא אמרינן מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך. ת"ר שבעת ימים שאור לא ימצא נאמר לא יראה לד שאור בכל גבולך שבעת ימים וכר, עד מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת האמור של זה רזה. ח"ל שאור שאור לגזרה שוה, נאמר שאור בבתיכם שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם, ונאמר שאור בגבולין ולא יראה לד שאור בכל גבולד. מה שהוא מצוי בביתו עובר בכל יראה ובכל ימצא וככל יטמין ובכל יקכל פקדונות מן הגוים. שאלו כולן נכנסין בכלל דבר המצוי בביתו שאין אדם רואה בביתו אלא דבר המצוי בביתו וכן כלם, אף שאור האמור בגבולין כן, ומה שאור האמור בגבולין . כתיב ביה לא יראה לך, אתה רואה של אחרים ושל גונור האח של אחר האמור בבתים של אחרים ושל גבוה מותר. אמר מר יכול יטמין ויקבל פקדונות מן הגוים ת"ל לא ימצא אין . לי אלא גוי שלא כבשתו ואין שרוי עמך בחצר הוא שלא ימצא אצלך לא טמון ולא פקדון, גוי שכבשתו ילא כקרון, גד שבבשה ושרוי עמך בחצר מנין ת"ל לא ימצא, ואקשינן כלפי אליא. כלומר דברים מהופכין הן כמו שהאליה . היפוך מן הראש כי המהלך כסדר הולך ראשו לפנים אחריו, כך גם זה, כלומר אם אסרה לך התורה לקבל פקדון בגוי שלא כבשתו על אחת כמה וכמה בגוי שכבשתו שהוא כמו שלך איפוך. כלומר גוי שכבשתו ישרוי עמך בחצר כמו שלך הוא חשוב ואסור, אלא מניז שאף גוי שלא כבשתו

לחלק יצאת. מדקרי לה אב מלאכה א ועוד אומר ריב״א בדלמ״ד לולאו ילאמה ®לא היה אסור ביו״ע כיון דאין שם מלאכה עליה ג': דא אמריגן מתוך. דאי אמריגן מתוך שרי אע"ג דבעיגן צורך היום קצת ™הכא מה שמבער הוי צורך ה: אבל אתה רואה של

אחרים ושל גבוה. הקשה הרב ר׳ יעקב דאורליינ"ש דהכא לא מצריך תרי קראי למעוטי נכרי וגבוה דמחד לך ממעטינן מרוייהו אע"ג דמלמא לך כמיבי ובפ' כל שעה (לקמן כג.) משמע דלריכי כולהו ובמנחות בפרק רבי ישמעאל (דף סו. ושם) קאמר תרי עריסותיכם כתיבי חד למעוטי נכרי וחד למעוטי הקדש ומיהו בספרים מדויקים גרס חד כדי עריסותיכס פירוש כשיעור עיסת מדבר וחד לעיסת הקדש וכן נרחה דבראשית הגז (חולין קלה:) דרשינן מעריסותיכם כדי עיסתכם:

משום רכתיב לך לך תרי זימני. פ״ה כיון דמייתר לך שדייה אלא ימנא וקשה לרשב"א דמיתורא דלך גופיה אפילו בלא [לא] ימלא מלינו למעוטי נכרי שכיבשתו אור"י דאי לאו מלא ימלא מלך לא ממעטינן נכרי שכיבשתו דההוא נמי לך חשיבא חה״א דאתי לדרשה אחרינא אבל השתא דשדינא אלא ימלא ממשמעותיה ממעטינו נכרי שכיבשתו דלא ימצא לך משמע אפילו במצוי בעינא לך אבל עוד קשה לו כיון דשדינא אלא ימצא אמאי אינטריך ליה לעיל למדרש מה שאור האמור בגבולים וכו׳ אף שאור האמור בבתים שלך אי אתה רואה וכו׳ ותירץ ר״י דאי לאו דרשה דשאור שאור הוה מוקי לה למעוטי של אחרים ושל גבוה בבתים כמו בגבולים ולח למעוטי נכרי שכיבשתו ודוחק ש הקשה רבינו תם דבשום דוכתה לה מלריכנה תרי קראי לכיבשתו ושלא כיבשתו בראשית הגו (חולין קלה:) גבי ביתך דגנך שדך וטובא דמיימי המס בכולהו לא מצריך אלא חד קרא לכיבשתו ולשלא כיבשתו ותי׳ רשב״ה דכיון דגלי לן הכא נכרי שכיבשתו לא חשיב שלך בשום דוכתא תו לא לריך תרי קראי וממעטינן תרוייהו מחד קרח' וכן יש לתרך מה שהקשה ה"ר יעקב

דאורליינ"ם מעריסותיכם: המם

לה קרא לאיסורא משום שנאמר לך לך תָרי זימני: אמר מר יכול יממִין ויקבל פקדונות מן הנכרים תלמוְד לומר לא ימצא הא אמרת רישא שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה לא קשיא יהא דקביל עליה אחריות הא דלא קביל עליה אחריות כי הא דאמר להו רבא לבני מחוזא יבעירו חמירא דבני חילא מבתייכו כיון

דאילו ימיגנב ואילו מיתביד ברשותייכו קאי ובעיתו לשלומי כדילכון דמי ואסור הניחא למאן דאמר ״דבר הגורם לממון כממון דמי אלא למאן דאמר לאו כממון דמי מאי איכא למימר שאני הכא דאמר לא ימצא איכא ראמרי הניחא למאן ראמר דבר הגורם לממון לאו כממון דמי היינו טפי: לייא. היכן וחבירו בברכות בפרק הרואה (דף נת.) חלבי לנהרא כגני לייא חרסים שבורים להיכן הולכין: איפוך. אין לי דאסור אלא בנכרי שכיבשתו דהוי דומיא דשלך נכרי שלא כיבשתו מניין תלמוד לומר לא ימלא ולא כתב לא תמלא אבל לא ימלא לגמרי משמע: וארישא קאי. להיחירא אין לי דמוחר לראות של אחרים בדלא קביל עליה אחריות כדלקמיה אלא שלא כיבשחו נכרי שכיבשתו מנין דמותר ח"ל לא ימצא: ופרכינן לרבא **מנא מהדר אהיסירא ונסיב לה.** למילסיה קרא לאיסורא. ומשני להיחירא קא נסיב לה משום שנאמר בגבולין בשאור לך לך תרי זימני לא יראה לך שאור בכל גבולך שבעת ימים בפרשת ראה [דברים טו] וכתיב

קח נסף כל מסוט שתחות בגבופן בשחור כן כן נותי אינוני כו ירושי כן שחור בכל גבוכן שבעת יחים לפנוע לחיים דהם כבר חמור לא ירחה לך חמץ ולא ירחה לך שחור בכל גבולך בפרשת בה ושמים יגן וחם אינו ענין להאי לך בגבולין גבי רחייה דהם כבר חמור מניהו ענין ללא ימלא ודרוש ביה לא ימלא לך חף במלוי אללך והיינו שרוי עמך קאמינא לך דאין חמץ אסור אלא אם כן שלך אבל אתה מולא את שלו. וההוא לך דחמץ לא קחשיב דשאור וחמץ מילרך לריכי כדאמר בבילה (דף ז:) דחד מחבריה לא יליף: מחוא. עירו של רבא: דבני חילא. גיים של בית המלך ומטילין מיקון טורח יי מזונותיהן על העיירות: הכיחא. הא דאמרינן ממחוא. עירו של רבא: דבני חילא. גיים של בית המלך ומטילין מיקון טורח יי מזונותיהן על העיירות: באחריותן חייב: דמשום אחריות אסור: למאן דאמר כו׳. רבי שמעון קאמר ליה בבבא קמא (דף עא:) קדשים שחייב באחריותן חייב: כלל. רבא אמר לעולם לא אמורים שלד אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה. איז לי אלא שמותר לד לראות חמצו של גוי. אלא בגוי המהור ב של א הזהור זהור הצדר המהור זהור המהור במהור הור אירה אחרה במהור הערך בתצר מגין שאניים שיש בך יכולת למנע שלא כבשתו ואין שרוי מקב בתצר שאין בך יכולת למנעי, גוי שכבשתו ושרוי עמך בתצר מגין שאניים שיש בך יכולת למנעו שמותר לך לראותו. שנאמר לא יראה לך שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה. ואקשינן האי תנא מהדר אהתירא כלומר ממשמע הני קראי מראין הדברים שמותר לראות חמצו של נכרי שלא כבשתו ונסיב לה קרא לא ימצא בבתיכם רמשמע לאיסורא, ופרקינן הייתה אומר אסור שנאמר לא ימצא מכל מקום, קמ״ל לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור, לך

ש"מ. מדלא נפקא ליה דהאי יום הראשון ערב יום טוב הוא אלא משום דאסור להבעיר ביום טוב שמע מינה סבירא ליה כר' יהודה דאמר לקמן בפרק כל שעה [כא. ומ:] אין ביעור חמץ אלא שריפה ויליף לה מנותר דאי השבתתו בכל דבר סבירא ליה לוקמיה ביו"ט

ויבערנו בדבר אחר יאכילנו לכלבים או ישליכנו לים: וש"מ. מדקאמר שהוא אב מלאכה סבירא ליה כר׳ נתן דאמר הבערה לחלק יצאתה דתניא (שבת דף ע.) הבערה ללאו יצאת שהיתה בכלל לא תעשה כל מלאכהה חזר והוליאה מכללו ופרט בה לאו לעצמה לומר לך שאינה במיתת בית דין כשאר מלאכות אלא בלאו זה לבדו רבי נתן אומר לחלק ילאתה שלא תאמר העושה ארבעה או חמשה אבות מלאכות בשוגג בשבת אינו חייב אלא אחת דהא חד לאו איכא בכולהו וחד כרת לפיכך פרט בה בפני עצמה להקיש אליה מה היא מיוחדת שהיא אב מלאכה וחייבין . עליה לעצמה כו' אלמא לר' יוסי לאו אב מלאכה היא: והלא כבר נאמר ולא יראה לך שאור בכל גבולך. הרי בתים במשמע: לפי שנאמר ולא יראה לך. דמדכתב לך משמע מינה שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה בגבולין של אחרים כגון נכרי ושל גבוה אם הקדישם לבדק הבית: יכול. נלמוד ממקרא זה שיטמין את שלו בידי שלא יראנו ודיו דהא לא יראה כתיב: ויקבל פקדונות מן הנכרי. דהח כתיב לך: ס"ל לח ימצח. חסר לך הטמנה שאף היא בכלל מניאה ואסר לך של אחרים דהכא לא כתיב לך: אין לי. מלא ימלא דאסור אלא נכרי שלא כבשתו תחת ידיך ואינו שרוי עמך בחצר ולקמיה פריך איפכא מסתברת: נכרי שכיבשתו. תחת ידך דהוי ממונו כממונך או שלא כיבשתו אבל שרוי בחצרך מנין תלמוד לומר לא ימנא. לקמיה מפרש לה: ואין לי אלא בבתים. כלומר ואם נאמר זה ולא נאמר ולא יראה לך שאור הייתי אומר אין לי שאסור לשהות חמץ אלא בבתים מפני שהוא מצוי אצלו תמיד דהא בהאי קרא בתים הוא דכתיב: חלמוד לומר בכל גבולך. בקרא דלא יראה כתיב: ועדיין. אע"פ שנאמר שניהם יש לי לומר בבתים עובר בכל אלו דהא לא ימלא דמשמע אפילו הטמנה לא כתב

אלא בבתים ולא כתב בהו נמי לך

להוליא של אחרים אבל בגבולין בורות

שיחין ומערות כתב לך ואני אומר

אבל אתה רואה בהן של אחרים מנין ליתן קולו של זה בזה וחומרו

של זה בזה ת"ל כו'. ולקמיה פריך מאי

קאמר דמייתי לה של אחרים ושל

גבוה לאיסורא ולהתירא הכא והכא:

כלפי לייא. שתי מלות כלפי היכן

נוטה דבר זה. הא איפכא מסתברא

נכרי שכבשתו מסתברא דאסור

מוסף רש"י

הבערה לחלק יצאת. מן הכלל ללמד על הכלל כולו ינא, שלא מאמר עשאן לכל המלאכות בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת, לכך ינאת זו להקיש אליה את כל הכלל ולומר לך מה זו מיוחדת שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עלמה שהרי הזהיר עליה לאו בפני עלמה, אף כל שהוא לפני עלמכה חייבין עליה בפני עלמה (סנהדרין לה:) אם עשאן בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת, דכל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עלמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא (שם טב.) או: שלא תאמר אינו חייב מקילה עד שיחלל שבת בכל מלאכות, לכן יצאת הבערה מן הכלל לחלק, מה הבערה חדת שהיא אב מלאכה בפני עלמה, אף כל שהוא אב מלאכה וגו׳

מוסף תוספות

א. ולישנא דייק ולא דינא. קיי הריין, ב. דדינא נמי קא דייק, עס. ג. וביו"ט כתיב לא תעשה כל מלאכה. לצורך כלל אלא שלא לצורך אוכל נפש קאמר. ח'' לבינו לוד. ה. כיון . שהיא מצוה צורך יו"ט שווא מצווו צוון יו ט קרינן ביה. תוס' מו"ק יד. ועיין ריטב"א. ו. וה"ה נמי של אחרים. מלאוה. ז לירי מהר"ם ז ולמה הכ״ן, ח. דלך לא משמע . שוח היחר גרי מצוי אלא שלך, ואם משום לך וגו׳. סוף, יאם מסום ין יגוי. מוס' ר"פ. ט. כיון שהוא פי' דלא ימצא לך משמע עכו"ם שכיבשתו. תוס׳ שלון. י. אבל ודאי אי לא גלי לן הכא שהם שוים הוה מצרכינן בעלמא, נמי תרי קראי. תוס' ר"פ.

רבינו חננאל (המשר) לך תרי זימני. דאפילו גוי ין שכבשתו שרי, דקרינא ביה אתה רואה של אחרים ושל גבוה. [לך לך תרי זימני. אתה רואה אבל אתה רואה

. שאר. אבל אתה רואה של אחרים...). והני מילי דלא קביל עליה ישראל אחריות. אבל קביל עליה אחריות אסור. כדרבא דאמר ישה, אבר החור ההו של החור בהבל הוד כל לא קב כל ידי של אחר הוא בל קב לי רו החור החור, כל בל הידי החור הוא בל קב לבני מחרוא בערו ממירה רבני חילא, מירוש הגרים בני החיילות היו מפקידין את החמץ שלהם כבתי ישראל והיו נותנין להם קמח ואומרין להם עשו לנו לחם. ואפילו אם אבד אותו הלחם באונס אין משגיחין אלא מענישין אותם. נמצא אותו הלחם כל זמן שהוא אצלם כאלו שלהם הוא, ואע"ג דאמרינן דבר הגורם לממון [כממון] הוא, כלומר לכשיאבד הוא צריך לשלם, ונמצאו כאילו ממונו אבד. אבל כל זמן שהוא מצוי ממון הגוי הוא, קמ״ל דבין כך ובין כך אסור.